

Siste danser

- Stiftelse for bevaring av biologisk mangfold

Siste Sjans notat 11.05.2001

Vinterbru

Kommune:	Ås	Naturtype:	Gammel granskog	Inventør:	Tom Hellig Hofton
Kartblad:	1914 III	H.o.h.:	ca. 60-170m.	Forfatter:	Tom Hellig Hofton
UTM:	PM 006235	Areal:	ca. 700 daa.		
Dato:	09.05.2001	Verdi:	B		

Området er tidligere undersøkt og beskrevet i forbindelse med verneplan I for barskog (Korsmo&Svalastog 1993: Inventering av verneverdig barskog i Oslo og Akershus. NINA oppdragsmelding 227).

Beliggenhet, naturgrunnlag, avgrensning

Området ligger rett øst for E18, ca. 2 km nord for Nordby. Det grenser stort sett til sterkt hogstpåvirket skog på alle kanter. I områdets østlige kant går en kraftlinje i retning nord-sør.

Lokaliteten består hovedsakelig av en vestvendt lise, i nord også en vestvendt bekkedal (Vinterdalen) og bratte sørvendte skrenter på oversiden av denne. Vegetasjonssonen er boreonemoral. Berggrunnen er hovedsakelig fattig grunnfjell, bestående av kvartsdioritt, tonalitt, gneis, migmatitt og med innslag av rikere amfibolitt.

Vegetasjon, flora

Store deler av den vestvendte lia preges av høybonitets lågurtgranskog med jevnt innslag av forskjellige løvtrær, særlig bjørk, hengebjørk og osp. Et karakteristisk trekk er høyt innslag av hasselkratt. Mer flekkvis forekommer også noe rogn, selje, svartor, gråor, hegg, alm og lønn. På opplendte partier finnes også enkelte furu. I et lite søkk sør i lia finnes ask og lind. Den rike skogen er trolig betinget av marine avsetninger oppå den skrinne berggrunnen. Langs bekker og sig finnes noe gråor-heggeskog og storbregneskog, og her er det også enkelte kildeframspring med tilhørende sumpskog. Vegetasjonstypene opptrer ofte mosaikkpreget, indusert av mange bergvegger og framspring. I tilknytning til fuktige bergvegger og kildeframspring er mosefloraen rik og variert. Stedvis finnes også små sprekkedaler med steinblokker. I tørre partier er her heggekatt typisk.

Karakteristiske arter i lågurtsskogen er blåveis, fingerstarr, myskegras, jordbær og hengeaks. I storbregne- og gråor-heggeskogen opptrer strutseving, skogstjerneblom, firblad og skogburkne.

I øvre deler av lia, særlig i nord, har de marine avsetningene for en stor del blitt vasket bort. Skogen står her på fattig morene og grunnfjell, og tørre utforminger av vegetasjonstypene blåbærgranskog, bærlyngbarblandingsskog og lavfurusskog dominerer. Totalt sett utgjør disse likevel bare små arealer.

Skogstruktur, påvirkning

Skogen er for en stor del i sen optimalfase. Enkelte partier er i ferd med å gå over i en aldersfase. Små partier yngre optimalfase inngår også. Generelt er skogen grov og storvokst, med stor kubikkmasse og stor tetthet. Dominerende brhd. på grana er gjerne omkring 35-50cm. Stedvis står trærne så tett at marksjiktet er dårlig utviklet pga. svært lite lys. Slike steder er skogen dårlig sjiktet. Stort sett er likevel skogen brukbart flersjiktet, ofte utgjør forskjellige løvtrær et spredt busksjikt sammen med yngre gran.

Skogen har en del liggende dødved i forskjellige nedbrytningsstadier, men noe flekkvis fordelt. Mest dødved finnes i lias midtre deler. Her er det stedvis ganske mye dødved, også av grove dimensjoner. De fleste lægrene er i ferske og middels nedbrytningsstadier, men det finnes også enkelte sterkt nedbrutte stokker. I de litt tørrere delene er mange av stakkene rotvelter. Et par steder står grupper av billedrept/tørkedrept gran, men stort sett er det relativt lite gadd. Trolig vil store deler av skogen i løpet av et par tiår gå over i sammenbruddsfase og danne store mengder dødved.

Mange osp og bjørk er grove og storvokste. Mange bjørker har brhd. Omkring 50-60cm, det samme gjelder en del av ospene. Andre løvtrær er generelt mer småvokste. Enkelte grove hegg er observert, opptil 25cm brhd. Det forekommer også noe spredt dødved av løvtrær i de fleste nedbrytningsstadier, også sterkt nedbrutte.

Nordlige del, med Vinterdalen, bærer tydelig preg av sterk hogstpåvirkning. Skogen er her svakt sjiktet og har lite dødved. Pga. den høye boniteten er skogen likevel storvokst. Det går også en gammel traktorvei gjennom dalen. Påvirkningsgraden avtar sørover lia, og sentrale deler må karakteriseres lite påvirket til å være en sentral beliggende lavlandsskog. Likevel er det klart at skogen har vært relativt hardt påvirket for lang tid tilbake (tydelig underrepresentasjon av sterkt nedbrutt dødved, ingen virkelig gamle trær, spredte stubberester).

Interessante arter

ARTS-GRUPPE	VITENSKAPELIG NAVN	NORSK NAVN	RØD	FOREKOMST
SOPP	<i>cf. Ceriporiopsis mucida</i>			2
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Granrustkjuke	DC	1
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	DC	3
	<i>Phellinus viticola</i>	Hyllekjuke		2
LAV	<i>Arthonia leucopellae</i>	Kattefotlav		Sjelden
	<i>Lecanactis abietina</i>	Gammelgranlav		Jevnt
MOSE	<i>Buxbaumia viridis</i>	Grønnsko	DM	2
	<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	Skyggehusmose		spredt
FUGL	<i>Neckera complanata</i>	Flatfellmose		1
	<i>Accipiter gentilis</i>	Hønsehauk	V	Hekking
	<i>Dendrocopos minor</i>	Dvergspett	DC	Trolig hekking

Konklusjon

Ganske stort naturskogsområde med god variasjon i vegetasjonstyper. Utpregete gradienter i fuktighet, rikhet og vegetasjon på små avstander. Tydelig småskalamosaikk i vegetasjonen, ofte indusert av bergframspring og bergvegger. Store deler av lokaliteten preges av rik, storvokst, grandominert lågurtskog med innslag av mange forskjellige løvtrær. Påvirkningsgraden er lav til å være et høybonitets, sentralt beliggende lavlandsområde. Dødvemengden er stort sett ganske bra, også en del store dimensjoner, men sterkt nedbrutte læger er underrepresentert. Pga. den høye boniteten og lange vekstsesongen vil skogen raskt hente seg inn.

En del interessante arter ble funnet, deriblant 5 rødlistete. Hønsehauk hekker. Gammel skog i boreonemoral sone rundt Oslofjorden er generelt rike insektmiljøer. Dette gjelder sannsynligvis også Vinterbru. Mangel på en del lavararter som burde forekomme på de gamle løvtrærne (for eksempel lungenever) kan muligens tilskrives lokal forurensing fra E18 og/eller industri.

Lokaliteten har utvilsomt høy regional verdi. Såpass store, lite påvirkete skogområder på høy bonitet i lavlandet rundt Oslofjorden er sjeldne. Arronderingen er god. Området har utvilsomt stor pedagogisk, undervisnings- og forskningsmessig verdi, ikke minst pga. nærheten til NLH.

Området er dårlig undersøkt. Avgrensningen er derfor unøyaktig, og artslista stikkprøvepreget. Det er helt sikkert flere interessante arter enn det denne gir uttrykk for. Det anbefales at grundigere undersøkelser gjennomføres for å dokumentere artsmangfold og skogstruktur skikkelig.

Siste Sjanse arbeider for bevaring av biologisk mangfold. Fra starten i 1992 har vi tilegnet oss kunnskap og erfaring som vi mener ansvarlige forvaltere har nytte av. Vi har utviklet en metode for å finne frem til områder som er spesielt viktige for å kunne bevare artsmangfoldet i skog (nøkkelbiotoper). Den 1. juli 2000 ble gruppa omorganisert til en selvstendig stiftelse.

Siste Sjanse arbeider både profesjonelt og ideelt. I tillegg til å tilby konsulenttjenester, arbeider vi med opplysning, forbedringer av registreringsmetodikk og vi arrangerer fagseminarer og turer. En av grunnpilarene i stiftelsen er fagrådet som består av fagpersoner innen ulike felt av biologien. Fagrådet er en kunnskapsplattform for de ansatte i stiftelsen.

Siste Sjanse tilbyr naturkartlegging, både i skog og kulturlandskap. Vi har spisskompetanse innen botanikk, zoologi og økologi og tar på oss kartleggingsarbeid så vel som utredningsrettede prosjekter. Fylkesmenn, kommuner og skognæringen er våre viktigste oppdragsgivere.

Siste Sjanse utgir en rapportserie og en notatserie:

- Siste Sjanse-rapport er sammenstillinger fra større prosjekter. De inneholder helhetlige vurderinger eller resultater fra detaljerte utredninger.
- Siste Sjanse-notat er enklere publikasjoner.

Siste Sjanse
Maridalsveien 120
0461 OSLO
Tlf: 22716095
Internettadresse: www.sistesjanse.no